

آشنایی با جمعیت و آمارهای جمعیتی و ابعاد کاربردی آن در مطالعات و پژوهش

تألیف:

دکتر محمود رحمانی (عضو هیئت علمی دانشگاه)

مهندس مجتبی حسینی

۱۳۹۳

سرشناسه	: رحمانی، محمود، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: آشنایی با جمعیت و آمارهای جمعیتی و ابعاد کاربردی آن در مطالعه و پژوهش / تألیف محمود رحمانی، مجتبی حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه معاصر، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۹۶-۲۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: جمعیت
موضوع	: جمعیت‌شناسی
موضوع	: جمعیت — آمار
شناسه افزوده	: حسینی، مجتبی، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره	: HB ۸۷۱/۳۱۵ ۱۳۹۳:
رده بندی دیویی	: ۶/۳۰۴:
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۹۱۴۰۷:

آشنایی با جمعیت و آمارهای جمعیتی و ابعاد کاربردی آن در مطالعه و پژوهش

تألیف: دکتر محمود رحمانی - مهندس مجتبی حسینی

ناشر: اندیشه معاصر

ویراستار: مرضیه اسمعیل زاده

چاپ و صحافی: معاصر

نوبت و تاریخ چاپ: اول / ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۹۶-۲۷-۲

تلفن: ۴۴۹۸۸۶۷۰ - نمابر: ۴۴۹۸۴۶۹۲

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	ابعاد ارزشی آمار
۱۱	جمعیت
۱۲	جغرافیا و جمعیت
۱۵	جمعیت و رابطه آن با زمان و مکان
۱۷	شناخت و بررسی‌ها در جمعیت
۲۳	جمعیت و بعد خانوار
۲۵	ساختار یا ترکیب جمعیت
۳۵	توزیع نسبی جمعیت
۳۷	هرم سنی
۴۰	جمعیت و میانه سنی (median age)
۴۱	جمعیت و بار تکفل (نسبت بستگی)
۴۴	روش‌های آشنایی با شرایط جمعیت
۴۷	علائم سالخوردگی جمعیت چیست؟
۴۹	تراکم جمعیت
۵۱	رشد جمعیت
۵۶	جمعیت و ولادت
۶۱	جمعیت و مرگ و میر
۶۷	جمعیت و باروری
۷۹	تجدید نسل (Reproduction)

۸۵	پیش‌بینی جمعیت
۸۶	سرشماری جمعیت
۸۸	روش‌های آمارگیری در سرشماری جمعیت
۹۳	صحت و سلامت اجرای سرشماری - شاخص ویل
۹۷	روش شاخص مایرز (Myers)
۱۰۰	کاربرد جمعیت
۱۰۳	جمعیت و برنامه ریزی
۱۰۴	جمعیت و آمایش سرزمین

مقدمه

جمعیت یک شاخص آماری اجتماعی است که کلیه تدارکات و فعالیت‌های اجرایی در هر جامعه در راستای حجم و کمیت آن صورت می‌گیرد یعنی با توجه به نیازها و ضرورت‌های حجم جمعیت در مقاطع زمانی متفاوت با ملاحظات مکانی و شرایط توانمندی و سطح توسعه جامعه اقدامات پیش‌بینی و اجرایی برای تامین و رفع خواسته‌ها از طریق این داده‌ها انجام می‌شود.

بدیهی است جمعیت در ابتدا به شکل‌گیری در هر فضای جغرافیایی با هر الگوی سکونتی اعم از شهری یا روستایی در کمیت و کیفیت محدودی قرار دارد. اما در فرآیند زمان دستخوش تحولات و تغییرات می‌شود افزایش یا کاهش جمعیت در طول زمان به موقعیت‌ها و قابلیت‌های مکانی و سیاست‌های اتخاذ شده در این زمینه ارتباط دارد، یعنی چنانچه منابع از فراوانی قابل توجه برخوردار باشد و موقعیت فضایی و جغرافیایی اجازه رشد و توسعه را به لحاظ سکونت بدهد جذب جمعیت با حرکت پرشتاب صورت می‌گیرد و در این رابطه تغییرات و تحولات در ابعاد سن و جنس و باروری و رشد و کیفیت و ... از پیامدهای آنست که در ساختار جمعیت رخ نشان می‌دهد.

تغییر سیاست‌ها در برنامه‌ریزی‌ها با گرایش و توجه به کیفیت‌ها، کمیت‌ها را در محدودیت قرار می‌دهد و از میزان و سطح نوسان رو به رشد افزایشی آن می‌کاهد و به توانمندی‌هایش می‌افزاید و در این فرآیند برنامه‌ریزان تلاش دارند تا

خواسته‌های جمعیت را در سطوح متفاوت با رعایت تفکیک‌ها احصاء نمایند و در طبقه‌بندی‌های زمانی در قالب طرح‌ها و برنامه‌ها محقق سازند.

بدین ترتیب، جمعیت این پدیده اجتماعی، موجودیت پیدا می‌کند شکل می‌گیرد، دچار تغییر یا رشد می‌شود و افزایش می‌یابد و به شرایط تکامل می‌رسد و در مقاطع زمانی ضرورت‌های مناسب را مطرح می‌سازد که کشف و محاسبه و تأمین آن نیاز به تخصص دارد.

پس همیشه جمعیت در هر موقعیت مکانی - فضائی می‌تواند وجود داشته و دوام و ماندگاری آن با تغییر و تحولات همراه باشد.

www.ketabchi.ir